Írta: Népszabadság- 2009. augusztus 28.
2009. augusztus 28. péntek - Módosítás: 2009. augusztus 28. péntek

"Újabb kétségek merültek fel a híres háborús fotó kapcsán" - ezzel a címmel ír Robert Capa A milicista halála c. v

"Újabb kétségek merültek fel a híres háborús fotó kapcsán" - ezzel a címmel ír Robert Capa A milicista halála c. világhírû felvételérõl a keddi The New York Times.

Sokat elmond a magyar sajtó, meg a szakértõk, színvonaláról, hogy a képen ábrázolt milicista nem anarchista, hanem jobboldali volt.

"In 1936, he became known across the globe for a photo (known as the "Falling Soldier" photo) presumably taken in Cerro Muriano on the Cordoba Front of a Loyalist Militiaman who allegedly had just been shot and was in the act of falling to his death. " WikipédiaAz eredetiségét tekintve korábban is vitatott fotóval kapcsolatban most egy spanyolországi szerzõ, José Manuel Susperregui, a Baszkföldi Egyetem kommunikációprofesszora új könyvét, A fotográfia árnyait tálalják szenzációként. Ebben a kutató arra a következtetésre jut: Capa nem készíthette a felvételt Córdobától északra, Cerro Murianónál; a szerinte beállított kép helyszíne, Espejo onnan valójában 56 km-re található.

Ez a városka viszont már messze esett a spanyol polgárháború 1936. szeptember eleji frontvonalától. - Itt egy puskalövés nem dördült el szeptember végéig, csak légitámadások voltak - állítja egy egykori szemtanú, ami egybevág a spanyol történészek véleményével.

Susperregui hasonló polgárháborús felvételek elemzésével, illetve helyi könyvtárosok és helytörténészek segítségével jutott következtetésére. Felfedezésén az El Periódico de Catalunya barcelonai lap is felbátorodott, és fotóriporterei a Capa felvételén látható tájra megszólalásig hasonlító képanyaggal tértek vissza Espejóból - állítja a The New York Times. A szocialista kormány kulturális minisztere, Ángeles González-Sinde egérutat ad magának arra az esetre, ha Capa képe beállított lenne: "A mûvészet mindig manipuláció, kezdve attól, hogy ebbe, nem pedig abba az irányba állítjuk be a fényképezõgépet."

Hajlanak, ha nem is teljesen a baszk szerzõ érveinek elfogadására a Capa-archívumot is magában foglaló New York-i Nemzetközi Fotográfiai Központ (ICP) illetékesei is - ezt egyébként a világhírû fotós szintén ismert (és tavaly elhunyt) öccse, Cornell Capa (Friedmann Kornél) alapította. Cynthia Young kurátor szerint Susperregui elmélete "kényszerítõ erejû, sõt meggyõzõ". Willis E. Hartshorn igazgató azonban túl nagy, indokolatlan logikai ugrásnak tartja, hogy ebbõl azt a következtetést lehessen levonni: a kép nem eredeti. A baszk professzor Capa felvételének két konvencionális magyarázatát is megkérdõjelezi. Az egyik, hogy ha nem is tûzharcban, de mesterlövész golyójától eshetett el a milicista. A fontosabb pedig: egy anarchista magazin 1937-es cikkébõl Susperregui elõásta, hogy Federico Borrell anarchistát egy szemtanú harcostársa szerint erdõs területen - azaz a híres képen láthatótól gyökeresen eltérõ körülmények között - érte a halálos lövés, amint egy fa mögül tüzet adott le. Márpedig 1996-ban a Capa testvérek Magnum fotóügynöksége az 1936. szeptember 5-én, Cerro Murianónál meghalt Borrellre, mint Robert Capa képének beazonosított milícistájára hivatkozva védte meg a kép eredetiségét, amelyet egyébként a 70-es évek óta vitatnak. A Magnum most nem válaszolt a The New York Times megkeresésére.

Akármi is az igazság, az "eredetiségvizsgálat" Robert Capa saját ars poeticáját is próbára teszi: "Ha nem elég jók a képeid, akkor nem voltál elég közel".

Szõcs László|

Az ezerdarabos Capa-gyûjtemény megvásárlását lebonyolító Kincses Károly fotótörténész szerint az, aki a kép eredetiségének bizonyításával van elfoglalva - mindegy, hogy pró vagy kontra -, alapjaiban érti félre a fotómûvészetet. - Ez a mûalkotás a háború, az értelmetlen öldöklés elleni tiltakozás örökérvényû szimbólumává vált. A hatása minõsíti: az, hogy még ma, elkészülte után nyolcvan évvel is megérinti az embereket, és elgondolkoztat arról a rövid pillanatról, amely a létet és a nemlétet köti össze. A milicista halála nem Federico Borrell anarchista halálát dokumentálja - ha ez lenne a célja, nem így fotózták volna, és ma már nem is érdekelne senkit.

Robert Capa elfogult baloldali volt, soha nem is volt célja az egzakt dokumentálás, a távolságtartó, mindkét oldalt bemutató objektivitás. Fotói politikai meggyõzõdését, elkötelezettségét tükrözik, és ha átérezzük a kép pátoszát, mindegy is, hogy Capa ott állt-e egy síppal, hogy jelezzen a pózoló milícistának, mikor rogyjon össze - habár ezt alig tudnám elhinni, annyira abszurd. Egyébként az említett spanyol tudós tanulmányánál olvastam vagy húsz komolyabbat is, a legtöbbet a Capáról szóló könyvemben is elemeztem, de egyre kevésbé foglalkoztat, hogy kinek is van igaza - fejti ki Kincses Károly. (L. P.)